

Nr 309.

Godkänd av första kammaren den 12 juni 1934.

Godkänd av andra kammaren den 12 juni 1934.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statlig exportkreditgaranti m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

(Sammansatt stats-, bevillnings- och bankoutskotts utlåtande nr 2.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 16 mars 1934 avlåten proposition nr 256 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att svenska staten må, i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser, under tiden till och med utgången av budgetåret 1934/1935 till belopp av högst 25 miljoner kronor — däri inberäknat de belopp, vartill garantier beviljats eller må komma att före utgången av nu löpande budgetår beviljas — iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske *dels* — för disponerande såsom lån till vissa främmande stater för beredande av likvid, i den ordning och enligt de grunder, som av Kungl. Maj:t må bestämmas, för till vederbörande land levererade inhemska varor — för budgetåret 1934/1935 under Utgifter för kapitalökning och rubriken Fonden för förlag till statsverket, avdelning D. Övriga anslag anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, å 10,000,000 kronor, *dels ock*, vid bifall härtill, höja den i förslaget till riksstat för budgetåret 1934/1935 under rubriken F. Lånemedel upptagna inkomsttiteln Övriga lånemedel med motsvarande belopp.

I anledning av förevarande proposition hava väckts nedan nämnda två motioner, nämligen

dels en motion I: 333, vari hemställts, att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 253, besluta *att* det i propositionen nr 256 angivna belopp, 25 miljoner kronor, intill vilket svenska staten må iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske, må höjas till 40 miljoner kronor, *att* härav må intill en totalsumma av högst 15 miljoner kronor statsgaranti kunna beviljas och förskott å köpesumman lämnas för lantbruksprodukter såsom fläsk, nötkreatur (avelsdjur och andra), svin, hästar, utsäde och andra dylika inhemska varor, vilka försålts till de Socialistiska Rådsrepublikernas Union,

samt att för disposition av sagda 15 miljoner kronor skall gälla vad i förordningen angående statsgaranti för exportkredit m. m. den 26 juni 1933 stadgas om statsgaranti för exportkredit och förskott å köpesumman lämnad vid försäljning till utlandet av i förordningen omförmälda alster av jordbruk;

dels ock en motion II:585, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte besluta, att villkoren för beviljande av exportkreditgaranti så ändras, att exportkreditnämnden skall, där speciella skäl därtill föreligga och efter prövning i de särskilda fallen, äga rättighet att bevilja exportkreditgaranti, innebärande, att ett belopp, uppgående till högst 75 procent av den av exportören lämnade krediten kommer att inflyta;

2) att för den händelse Kungl. Maj:ts proposition nr 253 icke skulle av riksdagen bifallas, besluta, att det belopp, för vilket svenska staten i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser, dock med den i motionen föreslagna ändringen, under tiden t. o. m. utgången av budgetåret 1934/1935 må iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske, bestämmes till 35,000,000 kronor.

I likhet med departementschefen finner riksdagen att exportkreditgarantisystemet bör bibehållas under nästa budgetår med tillämpning av de normer, som angåvos vid 1933 års riksdag. Riksdagen anser alltså, lika med departementschefen, att som en allmän regel bör alltjämt fasthållas garantiprocentsatsens begränsning till högst 60 procent. Enligt riksdagens mening måste nämligen som ett viktigt led i kreditgarantisystemet betraktas, att den enskilde leverantören ej frikallas från en alltför stor del av kreditrisken. Vissa undantagsfall kunna emellertid tänkas, då en höjning av statens riskprocent kan exempelvis av samhällliga hänsyn vara motiverad; i detta avseende har i den i ämnet väckta motion II:585 åberopats den alltjämt beträngda stenindustrin, vilken i trots av att den är en typisk exportindustri icke kunnat begagna sig av nuvarande exportkreditgaranti med härför nu satta statliga riskbegränsning. I dylika undantagsfall, då synnerligen starka skäl föreligga för att staten övertager en ökad kreditrisk, har riksdagen ej velat motsätta sig att statsgarantien utsträcker till högst 75 procent av kreditbeloppet.

I fråga om fabriktionsrisker — i vilket avseende intet yrkande motionsvis framställts — ansluter sig riksdagen till departementschefens uppfattning. Garanti för dylika risker, d. v. s. för förlust på grund av att beställd och helt eller delvis tillverkad vara sedermera till följd av beställarens insolvens eller inträffade valutarestriktioner ej levereras, kan, såsom i propositionen påpekas, medgivas redan inom ramen av nu gällande bestämmelser. Exportkreditnämnden är alltså oförhindrad att efter prövning bevilja dylika garantier där särskilda skäl tala härför.

Det belopp, vartill staten under nu löpande budgetår högst må iklädas

betalningsansvar för exportkrediter, är av 1933 års riksdag bestämt till 75 miljoner kronor. Av detta belopp ha intill den 1 maj 1934 för garantier disponerats endast sammanlagt 9.17 miljoner kronor (motsvarande krediter å 16.06 miljoner kronor). Garantierna hänföra sig till export till 19 olika länder.

Endast en mindre del av det vid 1933 års riksdag medgivna kreditgarantibeloppet å 75 miljoner kronor har alltså hittills tagits i anspråk. I propositionen förutsattes nu att riksdagens medgivande för tiden till den 1 juli 1935 skulle begränsas till ett belopp av 25 miljoner kronor, häri inräknat redan av exportkreditnämnden med stöd av 1933 års riksdags bemyndigande utfärdade garantier. Ifrågavarande belopp å 25 miljoner kronor synes emellertid hava avvägrats med tagen hänsyn till att för exportåtgärder dessutom skulle stå till förfogande dels ett belopp av 100 miljoner kronor enligt det ifrågasatta avtalet om ett lån till Sovjetunionen, dels ock ett belopp av 10 miljoner kronor för lån till vissa andra stater. Frågan om ett kreditavtal med Sovjetunionen har emellertid numera förfallit, och sistnämnda anslag har riksdagen, såsom av det följande framgår, ej ansett sig böra bevilja.

I anslutning härtill har riksdagen ansett en höjning i det begärda kreditgarantibeloppet nu i stället böra företagas i all synnerhet som efterfrågan å exportkreditgarantier under senaste månaderna visat en tendens till ökning. Med beaktande också av vissa motionsvis framkomna yrkanden har riksdagen funnit sig böra medgiva, att det av Kungl. Maj:t begärda beloppet 25 miljoner kronor höjes till 35 miljoner kronor.

Vad därefter angår exporten av produkter utav jordbruk och fiske uppskattar riksdagen betydelsen av att nämnda export kan genom kreditgarantisystemet stödjas och befrämjas. Att på sätt i motionen I:333 förordats ställa ytterligare medel till förfogande för finansiering enligt särskilda grunder av nämnda export läser dock icke vara påkallat; enligt vad som inhämtats har nämligen det belopp av högst 6 miljoner kronor, som för sådant ändamål står till förfogande under löpande budgetår, icke ens till någon del tagits i anspråk. Beträffande denna export av produkter av jordbruk och fiske bör alltjämt gälla att kreditgarantin må utsträckas till hela kreditbeloppet, vilket jämväl må till säljaren av statsmedel förskotteras.

Kungl. Maj:ts förslag om ett särskilt anslag å 10 miljoner kronor, att i exportfrämjande syfte disponeras till lån åt vissa främmande stater, har riksdagen, såsom redan ovan omnämnts, ej ansett sig böra biträda. Riksdagen har härvid ej förbisett att förslaget tillkommit efter tillstyrkan av kommerskollegium och traktatberedningen. Vissa betänkligheter ha emellertid inom riksdagens vederbörande utskott anförts mot att införa ett nytt system med statliga finanskrediter för möjliggörande av ökad svensk export. Men alldeles bortsett därifrån synes, sedan nu frågan om en finanskredit till Sovjetunionen förfallit, ej samma skäl som

tidigare föreligga för att bevilja motsvarande kreditanslag till andra länder.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört får riksdagen anmäla, *dels* att riksdagen medgivit, att svenska staten må under tiden till och med utgången av budgetåret 1934/1935 till belopp av högst 35 miljoner kronor — däri inberäknat de belopp, vartill garantier beviljats eller må komma att före utgången av nu löpande budgetår beviljas — iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske, ävensom beslutat, att för ifrågavarande exportkreditgarantier nuvarande bestämmelser skola i huvudsak oförändrade gälla, dock med beaktande av vad riksdagen ovan anfört rörande garantis maximibegränsning; *dels* ock att Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett anslag å 10 miljoner kronor för lån till främmande stater för viss export ej av riksdagen bifallits.

Stockholm den 12 juni 1934.

Med undersätlig vördnad.

Nr 310.

Godkänd av första kammaren den 5 juni 1934.

Godkänd av andra kammaren den 5 juni 1934.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om vissa beslut rörande ändring av bolagsordning för aktiebolag m. m.

(Första lagutskottets utlåtande nr 66.)

Till Konungen.

Genom en den 18 maj 1934 dagtecknad proposition, nr 274, har Eders Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag med särskilda bestämmelser om vissa beslut rörande ändring av bolagsordning för aktiebolag; samt

2) lag om begränsning av tiden för efterbevakning i vissa konkurser.

Riksdagen har bifallit propositionen.

Stockholm den 5 juni 1934.

Med undersätlig vördnad.
